

นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย:
การสร้างสรรคโดยผสมผสานนาฏยศิลป์ไทยกับนาฏยศิลป์สกุลอื่นๆ ระหว่างปี พ.ศ.2510-2542

นางสาวสิริธร ศรีชลาคม

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานาฏยศิลป์ไทย ภาควิชานาฏยศิลป์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-03-0056-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ย.บ. ๒๕๔๖

I2C11856A

CONTEMPORARY THAI DANCE:
CREATIVE DANCE, COMBINATION OF THAI CLASSICAL WITH OTHER DANCE STYLES,
1967-1998

MISS SIRITHORN SRICHALAKOM

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Thai Dance

Department of Dance

Faculty of Fine and Applied Arts

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-03-0056-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย: การสร้างสรรค์โดยผสมผสานนาฏยศิลป์ไทย
กับนาฏยศิลป์สกุลอื่นๆ ระหว่างปี 2510-2542

โดย

นางสาวสิริธร ศรีชลาคม

สาขาวิชา

นาฏยศิลป์

อาจารย์ที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
(อาจารย์จรรยา นงแสงวิเชียร)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์วิชุดา วุฒิตัย)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์สถาพร สันทอง)

..... กรรมการ
(อาจารย์มาลินี อชายุทธการ)

สิริธร ศรีชลาคม : นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย : การสร้างสรรค์นาฏยศิลป์ไทยกับนาฏยศิลป์
สกุลอื่น ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2510-2542. (CONTEMPORARY THAI DANCE: CREATIVE DANCE,
COMBINATION OF THAI CLASSICAL WITH OTHER DANCE STYLES, 1967-1998) อ. ที่ปรึกษา :
รศ. ดร.สุรพล วิรุฬห์รักษ์, 379 หน้า. ISBN 974-03-0056-1.

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษานาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ซึ่งเป็นการแสดงนาฏยศิลป์ที่
สร้างสรรค์ขึ้นโดยการผสมผสานท่าการเคลื่อนไหวแบบนาฏยศิลป์ไทยเข้ากับนาฏยศิลป์สกุลอื่นๆ ตาม
กระบวนการการประดิษฐ์ท่าเต้น โดยไม่ได้จำกัดความเฉพาะการเคลื่อนไหว ทักษะการเต้นเท่านั้น แต่ยัง
เกี่ยวข้องกับกระบวนการลำดับความคิด การสร้างสรรค์ องค์ประกอบในการแสดงและผู้สร้างสรรค์ชุด
การแสดงนั้นๆ ด้วย การศึกษาเน้นถึงพัฒนาการของนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ตั้งแต่แรกเริ่มถึงปี 2542 รวม
ทั้งศึกษาถึงรูปแบบ และวิธีการสร้างสรรค์ของนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน

ผลของการวิจัยพบว่าพัฒนาการของรูปแบบการแสดงนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยสามารถแบ่งออก
ได้เป็นหลายแบบ ได้แก่ การประยุกต์รูปแบบการแสดงนาฏยศิลป์ไทยตามอิทธิพลของการแสดงบัลเลต์
การผสมผสานทำนาฏยศิลป์ไทยในการแสดงบัลเลต์ ระบุว่าเรื่องที่ใช้นาฏยศิลป์ไทยแนวประยุกต์ การผสม
ผสานทำนาฏยศิลป์ไทยในการแสดงการเต้นแจ๊ส การผสมผสานนาฏยศิลป์ไทยในการแสดงนาฏยศิลป์
ร่วมสมัย โดยเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับคติไทย วิถีชีวิต และวัฒนธรรมไทยเป็นหลัก การผสมผสาน
นาฏยศิลป์ไทยเข้ากับทักษะการเต้นของนาฏยศิลป์ร่วมสมัย ซึ่งแต่ละแบบมีพัฒนาการเฉพาะตน ในช่วง
เวลาหนึ่งอาจซ้ำซ้อนกับแบบอื่นๆ และในบางครั้งอาจมีอิทธิพลต่อกัน

สาเหตุในการสร้างสรรค์ท่าการเคลื่อนไหวในนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย ได้แก่ แรงบันดาลใจที่
ศิลปินต้องการสร้างสรรค์งานใหม่ขึ้นด้วยตนเอง สร้างสรรค์ขึ้นตามนโยบายขององค์การวัฒนธรรมระดับ
ประเทศ จากระบบหลักสูตรนาฏยศิลป์ในสถาบันอุดมศึกษา ความต้องการที่จะทำให้คนรุ่นใหม่สนใจ
ศิลปะวัฒนธรรมดั้งเดิม และความต้องการทางธุรกิจ ทั้งหมดเป็นแรงผลักดันจากสังคมที่ทำให้เกิด
นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัย トラバドที่ระบบของการคิดค้นยังเปิดกว้างให้กับการสร้างสรรค์ทักษะใหม่ๆ ที่
เป็นเอกลักษณ์ของนาฏยศิลป์ร่วมสมัยแต่ละคนเช่นนี้ นาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยก็จะมีพื้นฐานที่ชัดเจน
และมีภาพลักษณ์ที่เปิดกว้างเช่นเดียวกับความเป็นไปได้ของนาฏยศิลป์สกุลอื่นๆ ในปัจจุบัน

ภาควิชา นาฏยศิลป์
สาขาวิชา นาฏยศิลป์ไทย
ปีการศึกษา 2543

ลายมือชื่อนิสิต ..... *Sir Alkac* .....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *Suraporn* .....

4086558235 : MAJOR THAI DANCE

KEY WORD: CONTEMPORARY THAI DANCE

SIRITHORN SRICHALAKOM : CONTEMPORARY THAI DANCE: CREATIVE DANCE,
COMBINATION OF THAI CLASSICAL WITH OTHER DANCE STYLES, 1967-1998.

THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. SURAPHONE VIRULRAK, Ph.D., 379 pp. ISBN 974-03-0056-1

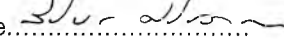

This thesis aim at studying Contemporary Thai Dance, the dance performance that created by combine Thai classical with other dance styles used choreographic processes. It not only about how to move and dance technique; it was also about concepts, terms, principles and how the movement has been choreographed and by whom. It focuses on the Contemporary Thai Dance's development since started until 1999.

The study finds that development of Contemporary Thai Dance can be separate in many styles. There is Thai Classical performance that got inspiration from classical ballet. Thai ballet which is used Thai gestures with ballet steps. There are also Dance-drama performance that used Thai classical movement, combination of Thai classical and jazz steps, contemporary dance performance which is combine Western, Asian and Thai thoughts together, Thai classical dance step, Thai mannerisms and symbols combined with contemporary dance technique to create a uniquely Thai contemporary dance. And there are also have combination of Thai classical and modern dance technique. Each style has its own development. In one period of time there might be few styles developed in the same time. And one might inspired by one other.

There are many reasons why Contemporary Thai Dance has been created. Some are from choreographer who has been inspired to create a new style of dance from their own experience. Some are created because of following policy of the international cultural organizations or course syllabus of dance program in university level. Or choreographer has to re-create the performance to get new generation's attention because changed of the social and frame of the old performance ritual and also from business demanding.

However if there still be a chance for anyone to create their own uniquely movement, contemporary Thai dance will getting stronger and have much more variants direction of how it going to be as same as other kinds of dance form in now a day.

Department   Dance
Field of study   Thai Dance
Academic year   2000

Student's signature.....
Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และอาจารย์วิษชุดา วุธาติตย์ อาจารย์ภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆในการทำวิจัย ด้วยดีตลอดมา

ประการหนึ่งผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณหม่อมหลวงสุจิตรา วิศิษฐ์กุล Mr. William Morgan อาจารย์สอนบัลเล่ต์ของผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้วางรากฐานการศึกษาทั้งหมดในชีวิตให้กับผู้วิจัย และให้แนวความคิด คำแนะนำต่างๆแก่ผู้วิจัยเสมอมา คุณภัทราวดี มีชูธน คุณมานพ มีจำรัส และนักแสดงเจ้าหน้าที่ของภัทราวดีเธียเตอร์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาสั่งสอน ให้แนวความคิด และมอบโอกาสในการสร้างสรรค์ผลงานต่างๆให้กับผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยคงไม่อาจสามารถเรียบเรียงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้ หากปราศจากประสบการณ์การทำงาน ความรู้ มุมมอง และโอกาสที่ได้รับจากคุณภัทราวดี มีชูธน รวมทั้งอาจารย์สอนนาฏยศิลป์ และศิลปะการแสดงแขนงต่างๆทุกท่านของผู้วิจัย อาจารย์ประจำภาควิชานาฏยศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทุกท่าน นาฏศิลปินทุกท่านที่ผู้วิจัยเคยร่วมงานด้วย และคุณดารุณี ธรรมโพธิ์ดล หัวหน้าฝ่ายองค์การวัฒนธรรมต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ซึ่งได้กรุณาอบข้อมูลที่เป็นประโยชน์แก่การวิจัยหลายชิ้น และนาฏศิลปินทุกท่านที่กรุณาอนุญาตให้ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมผลงานของท่าน ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ Mr.Stephan Funke ARPS. ช่างภาพที่ได้กรุณาเอื้อเฟื้อ และอนุญาตให้นำภาพถ่ายจากการแสดงต่างๆมาประกอบวิทยานิพนธ์เล่มนี้ และ Mr.Krishen Jit ซึ่งได้กรุณาสอนและเปิดโลกทัศน์ของผู้วิจัย และเป็นผู้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับนาฏยศิลป์ไทยร่วมสมัยในประเทศไทยไว้อย่างชัดเจน ซึ่งผู้วิจัยขออนุญาตินำมารวบรวมไว้ในงานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ด้วย

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบรำลึกถึงพระคุณของบิดา มารดา คุณยาย รวมถึงคุณตาสุด สุตรา และคุณยาย ศาสตราจารย์ ดร. แพทย์หญิง คุณมานา บุญคั่นผล ผู้ล่วงลับ ทุกท่านได้เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้ศึกษาสาขาวิชานาฏยศิลป์ ให้การสนับสนุนในทุกๆด้าน ให้คำปรึกษา เป็นกำลังใจ และอยู่เคียงข้างผู้วิจัยตลอดมา และญาติ พี่น้อง เพื่อนนักแสดง นักเต้นทุกคนที่ได้ช่วยเหลือผู้วิจัยตลอดมา ผู้วิจัยขอรำลึกถึงพระคุณของท่านตลอดไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฎ
บทที่	
1. บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
วิธีดำเนินการวิจัย	3
ขอบเขตของการวิจัย	5
คำจำกัดความ	6
การแบ่งบท	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
2. พัฒนาการของรูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย	13
ยุคที่ 1	
การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยในการแสดงบัลเลต์	14
การประยุกต์รูปแบบการแสดงนาฏศิลป์ไทยตามอิทธิพลของการแสดงบัลเลต์	26
ระบำนื่องที่ใช้นาฏศิลป์ไทยแนวประยุกต์	31
การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยกับการเต้นแจ๊ส	39
ยุคที่ 2	
ความนำ	43
การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยในการแสดงบัลเลต์	56
การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยในการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัยโดยยึดแนวความคิดไทยเป็นหลัก	59

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยเข้ากับนาฏศิลป์ร่วมสมัย	73
การผสมผสานนาฏศิลป์ไทยเข้ากับการเต้นแจ๊ส	79
โครงการปฏิญานិพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์	86
ยุคที่ 3	96
ตารางลำดับการแสดงนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร	201
3. โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์	218
ความเป็นมาและรายละเอียดของโครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ ..	219
แนวความคิดของโครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์แต่ละชุด	
โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ปี 2534	222
โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ปี 2535	224
โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ปี 2536	227
โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ปี 2537	230
โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ปี 2538	234
โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ปี 2539	239
โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ปี 2540	242
โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ปี 2541	247
รูปการแสดงจากโครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ปี 2000	253
การศึกษารูปแบบและแนวทางการนำเสนอโครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้าน นาฏศิลป์	258
โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ที่คงไว้ซึ่งทำรำไทยมาตรฐาน	261
โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ที่ประยุกต์ให้ท่าของสัตว์	268
โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ที่ผสมผสานนาฏศิลป์ พื้นบ้าน ศิลปะป้องกันตัว	273
โครงการปฏิญานิพนธ์ทางด้านนาฏศิลป์ที่ผสมผสานบัลเลต์หรือ นาฏศิลป์ร่วมสมัยตะวันตกเข้ากับนาฏศิลป์ไทย	276
สรุป	287
4. กรณีศึกษาชุดการแสดงนาฏศิลป์ร่วมสมัย	290

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
คุณมานพ มีจำรัส	292
ประสบการณ์การทำงานและผลงานที่ผ่านมา	293
ตัวอย่างผลงานที่โดดเด่น	293
ลาวดวงเดือน	296
ติดดิน	311
คุณพีรภณท์ ชมธวัช	328
ประสบการณ์การทำงานและผลงานที่ผ่านมา	329
Homage II	332
การแสดงนาฏศิลป์มัลติมีเดีย	344
รูปแบบและวิธีการสร้างสรรค์การเคลื่อนไหวในนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัย	352
5. บทสรุป	363
รายการอ้างอิง	372
ประวัติผู้วิจัย	379

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ลำดับการแสดงผลเลต์เรื่อง มโนห์รา	17
2	ลำดับการแสดงผลเลต์ที่ใช้โครงเรื่องจากวรรณคดีไทย ยกเว้นมโนห์รา	22
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร	201
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	202
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	203
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	204
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	205
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	206
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	207
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	208
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	209
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	210
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	211
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	212
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	213
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	214
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	215
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	216
3	ลำดับการแสดงผลนาฏศิลป์ไทยร่วมสมัยในกรุงเทพมหานคร (ต่อ)	217

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	คุณหญิงเจนเวียฟ เลสบันยอล เดมอน ฝึกซ้อมการแสดงบัลเลต์มโนราห์	18
2	ท่านผู้หญิงวราพร ปราโมช ณ อยุธยา แสดงเป็นมโนราห์	19
3	คุณสุมานกมล รัตนมังคละ แสดงเป็นมโนราห์	20
4	อาจารย์บัลเล่ต์รุ่นแรกของประเทศไทย	21
5	การแสดงบัลเล่ต์เรื่องศรีปราชญ์	23
6	การแสดงบัลเล่ต์เรื่องมัทนะพาธา	24
7	คุณรสสุคนธ์ ไตรโคค แสดงเป็นนางละเวงวันฟ้า	28
8	ภาพการแสดงช่วงพระอภัยมณีทรงปีเรียกนางละเวง	28
9	นางสุวรรณมาลียกทัพ	29
10	เงาะป่า การแสดงของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	33
11	เงาะป่า การแสดงของนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	33
12	การแสดงชุดเฟื่องฟ้า	34
13	การแสดงเรื่องธรรมาธรรมะสงคราม	35
14	หน้าปกสูจิบัตรการแสดงละครดีกดำบรรพ์เฉลิมพระเกียรติเรื่อง นางเสื่อง	37
15	คุณภัทราวดี มีชูธน	40
16	คุณภัทราวดีซ้อมการแสดงคืนหนึ่งกับภัทราวดี	41
17	คุณเต็มเดือน เกษะโกมล	44
18	คุณวราภรณ์ ปัจฉิมสวัสดิ์	45
19	คุณบัญชา สุวรรณานนท์	46
20	คุณนราพงษ์ จรัสศรี	47
21	คุณนุชวดี บำรุงตระกูล	48
22	หน้าปกสูจิบัตรการแสดงมหกรรมนาฏศิลป์ไทย-สากล	50
23	ปกหลังสูจิบัตรการแสดงมหกรรมนาฏศิลป์ไทย-สากล	50
24	คุณสุธีศักดิ์ ภัคดีเทวา	52
25	ภาพคุณนุชวดี และ Mr. William Morgan	57
26	การแสดงชุด Parfum	59
27	การแสดงชุด Parfum	60

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
28	การแสดงชุด Parfum	60
29	การแสดงชุด Parfum	60
30	ปกสูจิบัตรการแสดงวลัยราตรี	62
31	คุณสถาพร สันทอง	64
32	การแสดงชุด Contemporary Visuality of Thai Philosophy of Live	65
33	การแสดงชุด Contemporary Visuality of Thai Philosophy of Live	65
34	การแสดงชุด Contemporary Visuality of Thai Philosophy of Live	66
35	การแสดงชุด Contemporary Visuality of Thai Philosophy of Live	66
36	การแสดงชุด Contemporary Visuality of Thai Philosophy of Live	67
37	การแสดงชุด Ancient Place to Sleep	68
38	การแสดงชุด Ancient Place to Sleep	69
39	การแสดงชุด Ancient Place to Sleep	69
40	คุณพีรภรณ์ ชมธวัช และคุณสหทัย กันทาธรรม	74
41	คุณนราพงษ์ จรัสศรี ขณะถ่ายทำภาพยนตร์โฆษณาสี่สัปดาห์แห่งโลกตะวันออก ..	77
42	การแสดงของภัทราวดีเจียเตอร์ และ ด้านซีในสมัยแรก	80
43	การแสดงของภัทราวดีเจียเตอร์ และ ด้านซีในสมัยแรก	80
44	การแสดงของภัทราวดีเจียเตอร์ และ ด้านซีในสมัยแรก	81
45	การแสดงของภัทราวดีเจียเตอร์ และ ด้านซีในสมัยแรก	82
46	การแสดงเรื่องสิ่งไหนกรภาพ	83
47	การแสดงรีกออไอบเป่า เรื่อง อิเหนา-จรกา	85
48	การแสดงรำแม่บทของคุณพีรภรณ์ ชมธวัช	97
49	Mr. Katsura Kan	98
50	การแสดงชุด Golden Paradise ของภัทราวดีเจียเตอร์	101
51	การแสดงชุด Golden Paradise ของภัทราวดีเจียเตอร์	101
52	การแสดงชุด Golden Paradise ของภัทราวดีเจียเตอร์	101
53	การแสดงชุด Golden Paradise ของภัทราวดีเจียเตอร์	102
54	การแสดงชุด Golden Paradise ของภัทราวดีเจียเตอร์	103

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
55 การแสดงชุด Golden Paradise ของภัทราวดีเธียเตอร์	104
56 การแสดงชุดคิงเครียด ของภัทราวดีเธียเตอร์	106
57 การแสดงชุดคิงเครียด ของภัทราวดีเธียเตอร์	106
58 การแสดงชุดความลับสนของมหานคร	108
59 การแสดงชุดแสงสว่างแห่งวิภูกาล	110
60 คุณราชมพ โพรเวส	113
61 การซ้อมจินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสเดชะ	114
62 การแสดงจินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสเดชะ	115
63 การแสดงจินตกรรมรามเกียรติ์ ตอน สหัสเดชะ	116
64 ภาพการแสดงชุด City of Angle ของ ภัทราวดีเธียเตอร์	117
65 ภาพการแสดงชุด City of Angle ของ ภัทราวดีเธียเตอร์	118
66 ภาพการแสดงชุด รำวง ของ ภัทราวดีเธียเตอร์	119
67 ภาพการแสดงชุดดวงจันทร์ ของ ภัทราวดีเธียเตอร์	120
68 การแสดงเงาะป่า ละคร่วมสมัย ของภัทราวดีเธียเตอร์	121
69 ปกเอกสารของ The Company of Performing Artist	123
70 การแสดงชุดกากี ของ The Company of Performing Artist Thailand	125
71 การแสดงชุดกากี ของ The Company of Performing Artist Thailand	125
72 คุณพิเชษฐ กัลั่นชื่น	126
73 การแสดงชุดมโนราห์ ของ the Company of Performing Artist Thailand	127
74 การแสดงชุดลาวดวงเดือน ของภัทราวดีเธียเตอร์	129
75 การแสดงชุดลาวดวงเดือน ของภัทราวดีเธียเตอร์	130
76 การแสดงชุด ค้างคาวกินกล้วย จากงาน Amazing Thailand	131
77 การแสดงชุดเปรม ของคุณสิริธร ศรีชลาคม	132
78 การแสดงชุดตามล่าหารัก ของคุณวัสสาวดี วัฒนสุวรรณและคุณกริช ชัยศิลป์บุญ	135
79 การแสดงชุดตามล่าหารัก ของคุณวัสสาวดี วัฒนสุวรรณและคุณกริช ชัยศิลป์บุญ	135
80 การแสดงชุดตามล่าหารัก ของคุณวัสสาวดี วัฒนสุวรรณและคุณกริช ชัยศิลป์บุญ	136
81 ภาพการแสดงชุด เงาะป่า จากงาน Amazing Thailand	138

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
82	การแสดงชุด Four Season ของคุณวัสสชาติ วัฒนสุวรรณ.....	139
83	ภาพการแสดงชุด อีปัด โดย คุณกริช ชัยศิลป์บุญ	141
84	ภาพการแสดงชุด อีปัด โดย คุณสิริลักษณ์ ทรงขลิบ	142
85	ภาพการแสดงชุด อีปัด โดย คุณสิริลักษณ์ ทรงขลิบ	143
86	ภาพการทดลองการแสดงของนักแสดงรุ่นใหม่ ของภัทราวดีเธียเตอร์	144
87	ภาพถ่ายการแสดงในรายการตีสิบ ช่วง สรีระศิลป์ ของภัทราวดีเธียเตอร์	146
88	ภาพถ่ายการแสดงในรายการตีสิบ ช่วง สรีระศิลป์ ของภัทราวดีเธียเตอร์	146
89	ภาพถ่ายการแสดงในรายการตีสิบ ช่วง สรีระศิลป์ ของภัทราวดีเธียเตอร์	147
90	ภาพถ่ายการแสดงในรายการตีสิบ ช่วง สรีระศิลป์ ของภัทราวดีเธียเตอร์	147
91	ภาพการแสดงชุด City Heat ของคุณสิริลักษณ์ ทรงขลิบ	148
92	ภาพการแสดงชุด นกกระเรียนสีเงิน ของ Company of Performing Artist	150
93	ภาพการแสดงชุด นคร	152
94	ภาพการแสดงชุด นคร	152
95	ภาพการแสดงชุด Homage II ของ คุณพีรภรณ์ ชมธวัช	153
96	หน้าปกของแผ่นพับการแสดงชุด Realizing RAMA	156
97	ภาพจากแผ่นพับการแสดงชุด Realizing Rama	156
98	ภาพลักษณะการใช้ไม้ไผ่ประกอบการแสดง Realizing Rama ระยะเวลา	158
99	ภาพการแสดงช่วง Prologue	158
100	ภาพ Mr. De Luna ดึงคันศรเป็นรูปหัวใจรั้งดวง	159
101	ภาพการแสดงช่วง Court Woman	160
102	ภาพการแสดงช่วง Court Woman	160
103	ภาพท่าเต้นที่ใช้ทักษะ Contract ในการแสดงช่วง Duet	161
104	ภาพท่าเต้นที่ใช้ทักษะ Contract ในการแสดงช่วง Duet	161
105	ภาพการแสดงช่วง Balancing ที่มีการใช้ทักษะ Contract	162
106	ภาพ Ravana รับผิดชอบโดย Mr.S. Parmardi	163
107	ภาพการแสดงช่วง Wealth	164
108	ภาพถ่ายก Soorphanaka ในการแสดงช่วง Lust	165

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
109	ภาพทำเดินของนักแสดงกลุ่ม Good Monkey 166
110	ภาพทำเดินของนักแสดงกลุ่ม Good Monkey 166
111	ภาพการใช้ไม้ไผ่ประกอบการแสดงช่วง Bridge เป็นกิ่งไม้ที่กีดขวางทาง 167
112	ภาพการใช้ไม้ไผ่ประกอบการแสดงช่วง Bridge เป็นสะพาน 167
113	ภาพการแสดงช่วง Fight 168
114	ภาพตอนจบของการแสดงช่วง Epilogue 169
115	ภาพจากการบรรยายเชิงปฏิบัติการของโครงการ Realizing Rama 170
116	ภาพจากการบรรยายเชิงปฏิบัติการของโครงการ Realizing Rama 170
117	ภาพการแสดงชุด รามเกียรติ์ ของ Company of Performing Artist 172
118	ภาพการแสดงชุด รามเกียรติ์ ของ Company of Performing Artist 172
119	ภาพการแสดงชุด รามเกียรติ์ ของ Company of Performing Artist 173
120	หน้าปกแผ่นพับงาน Bangkok Fringe Festival 1999 176
121	ภาพการแสดงโครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด หุ่นคน 177
122	ภาพการแสดงโครงการปริญญาานิพนธ์ ชุด ลอยหลังสินธุ์ 178
123	ภาพการแสดงชุด ดอกไม้เพื่อชีวิต ของ คุณदनัย แผ่นทอง 179
124	ภาพโฆษณาการแสดงชุด H ₂ O 180
125	ภาพการแสดงชุด นากาพญา ของ คุณกริช ชัยศิลป์บุญ 184
126	ภาพการแสดงชุด นากาพญา ของ คุณมานพ มีจำรัส 185
127	ภาพการแสดงชุด นากาพญา ของ คุณมานพ มีจำรัส 186
128	ภาพการแสดงชุด ดวงประทีป ของ คุณกริช ชัยศิลป์บุญ 188
129	ภาพการแสดงชุด Net of Love ของ คุณสิริธร ศรีชลาคม 190
130	ภาพการแสดงชุด Net of Love ของ คุณสิริธร ศรีชลาคม 190
131	ภาพการแสดงชุด มาลัย ของ คุณสิริธร ศรีชลาคม 191
132	ภาพการแสดงชุด ติดดิน ของ คุณมานพ มีจำรัส 193
133	ภาพการแสดงชุด ติดดิน ของ คุณมานพ มีจำรัส 194
134	ภาพการแสดงชุด ติดดิน ของ คุณมานพ มีจำรัส 194
135	ภาพคุณธีรยุทธ ยวงศรี ขณะสอนรำไทยให้กับ คุณมานพ มีจำรัส 195

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
136	ไม่ประชาสัมพันธ์การแสดง A Rainbow of Dance 199
137	ภาพการแสดงชุด นิมพานต์ ส่วนหนึ่งของการแสดงชุด A Rainbow of Dance .. 199
138	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ ชุด ทวนน้ำ 222
139	ปกสูจิบัตรการแสดง Creative Dance Project 1993 224
140	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ ชุด มายา 225
141	ปกสูจิบัตรการแสดง Creative Dance Project 1994 227
142	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ ชุด ฟ้อนดาบ 232
143	ปกสูจิบัตรการแสดง Creative Dance Project 1996 234
144	ภาพการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ ชุด ฤาแสงสุริยคราส . 236
145	ภาพการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ ชุด หงส์เหมมราช 237
146	ภาพการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ ชุด เบญจแก้วกนิรี .. 238
147	ปกสูจิบัตรการแสดง Creative Dance Project 1997 239
148	ภาพการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ทางด้านนาฏยศิลป์ ชุด โยงโย 243
149	ภาพทำจากการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ ชุด Mars 244
150	ภาพทำจากการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ ชุด Mars 244
151	ภาพทำจากการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ ชุด Mars 244
152	ภาพทำจากการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ ชุด Mars 245
153	ภาพทำจากการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ ชุด Mars 245
154	ภาพทำจากการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ ชุด Mars 245
155	ปกสูจิบัตรการแสดง Creative Dance Project 1999 247
156	ภาพการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ ชุด ปลิดวิญญาณ 248
157	ภาพการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ ชุด ปลิดวิญญาณ 248
158	ภาพการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ ชุด เอกัตตารมณ 249
159	ภาพการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ ชุด สราญใจไหสวรรค์ 250
160	ภาพการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ ชุด ลอยหลังสินธุ์ 251
161	ภาพการแสดงโครงการปริญญานิพนธ์ ชุด ลีลายไทยใหญ่ 252
162	ปกสูจิบัตรการแสดง Creative Dance Project 2000 253

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
163	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด Reflection	254
164	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด จันทระจิตนะ ...	255
165	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด ฉวยยุตฉุดนาง ...	256
166	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด กุดหัวขี้แห้ง ...	257
167	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด จตุบงกช	263
168	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด จตุบงกช	263
169	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด จตุบงกช	264
170	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด จตุบงกช	264
171	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด ปายศรี	266
172	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด หุ่นคน	267
173	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด ม้านิลมังกร	270
174	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด ม้านิลมังกร	271
175	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด ม้านิลมังกร	272
176	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด นิรมิตรแห่งลำของ	273
177	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด นิรมิตรแห่งลำของ	274
178	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด นิรมิตรแห่งลำของ	274
179	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด พลอง	275
180	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด พลอง	275
181	ทำการเคลื่อนไหวที่ประยุกต์มาจากท่ารำ "พระสีกร" ของคุณพิรมณฑ์ ชมธวัช ..	278
182	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด ศรีธธา นุชาลัย ..	279
183	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด ศรีธธา นุชาลัย ..	280
184	ภาพการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด ศรีธธา นุชาลัย ..	280
185	ภาพเขียนสีที่ผาแต้ม	281
186	ภาพทำการแสดงที่ออกแบบมาจากภาพเขียนสีในบรพสลีลาผาแต้ม	281
187	ภาพเขียนสีที่ผาแต้ม	282
188	ภาพทำการแสดงที่ออกแบบมาจากภาพเขียนสีในบรพสลีลาผาแต้ม	282
189	ภาพเขียนสีที่ผาแต้ม	282

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
190	ภาพทำการแสดงที่ออกแบบมาจากภาพเขียนสีในบรพหีสลามาแต้ม 282
191	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด 2K <AD2000> Dance 283
192	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด 2K <AD2000> Dance 284
193	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด 2K <AD2000> Dance 284
194	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด 2K <AD2000> Dance 285
195	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด 2K <AD2000> Dance 285
196	ภาพทำการแสดงโครงการปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ ชุด 2K <AD2000> Dance 286
197	ภาพการแสดงชุด ลาวดวงเดือน จากงาน Amazing Thailand 299
198	ภาพการแสดงชุด ลาวดวงเดือนในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ 301
199	ภาพการแสดงชุด ลาวดวงเดือนในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ 302
200	ภาพการแสดงชุด ลาวดวงเดือนในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ 303
201	ภาพการแสดงชุด ลาวดวงเดือนในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ 305
202	ภาพการแสดงชุด ลาวดวงเดือนในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ 305
203	ภาพการแสดงชุด ลาวดวงเดือนในงานลานสร้างสรรค์งานศิลป์ 306
204	ภาพการแสดงชุด ติดดิน 314
205	ภาพการแสดงชุด ติดดิน 318
206	ภาพการแสดงชุด ติดดิน 319
207	ภาพการแสดงชุด ติดดิน 321
208	ภาพการแสดงชุด ติดดิน 322
209	ภาพการแสดงชุด ติดดิน 324
210	ภาพการแสดงชุด Homage II 336

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
211	ภาพการแสดงชุด Homage II	338
212	ภาพการแสดงชุด Homage II	338
213	ภาพการแสดงชุด Homage II	340
214	ภาพการแสดงชุด Homage II	342
215	ท่าการเคลื่อนไหวที่ประยุกต์มาจากท่ารำกนรีของคุณพีรมนต์ ชมธวัช	347
216	ท่าการเคลื่อนไหวที่ประยุกต์มาจากท่ารำเล็บถ้ำของคุณพีรมนต์ ชมธวัช	348
217	ท่าการเคลื่อนไหวที่ประยุกต์มาจากท่ารำชของคุณพีรมนต์ ชมธวัช	349